

KÚRIA

Bfv.III.1.464/2014/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év február hó 17. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A rablás büntette és más bűncselekmények miatt V. Á. és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a M. Cs. T. III. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 9.B.584/2011/81. számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.80/2012/28. számú ítéletét M. Cs. T. III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Törvényszék a 2012. február 10. napján kelt 9.B.584/2011/81. számú ítéletével M. Cs. T. III. rendű terheltet az 1978. évi IV. törvény (továbbiakban régi Btk.) 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (7) bekezdés a) pontja szerint minősülő felbujtóként elkövetett csalás büntette, és a régi Btk. 274. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző 2 rendbeli felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt halmazati büntetésül 6 év 10 hónapi börtönbüntetésre és 8 évi közügyektől eltiltásra ítélte.

Az elsőfokú bíróság a III. rendű terheltet az ellene a régi Btk. 176. § (1) bekezdésébe ütköző magánlaksértés vétsége miatt, valamint a 175. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés b) pontja szerint minősülő személyi szabadság megsértésének büntette miatt emelt vád alól felmentette.

Az ítélet ellen az ügyész valamennyi terhelt terhére téves minősítés miatt és a büntetés súlyosítása végett, míg a III. rendű

terhelt és védője felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.

A másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla a 2012. november 21-én jogerős 3.Bf.80/2012/28. számú ítéletével az elsőfokú bíróság határozatát megváltoztatta, és az I. rendű, II. rendű, illetve III. rendű terhelt vagyon elleni bűncselekményét a régi Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő rablás bűntettének minősítette, amelyet az I. rendű és II. rendű terhelt társtettesként, míg M. Cs. T. III. rendű terhelt felbujtóként követett el. A III. rendű terhelt halmazati főbüntetését 9 évi fegyházbüntetésre súlyosította, míg egyebekben az ítéletet e terhelt tekintetében helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a következő.

A III. rendű terheltnek tudomására jutott, hogy Á. I. sértett jelentős értékű numizmatikai gyűjteménnyel rendelkezik. Ezt elmondta az I. rendű és II. rendű terheltnek, majd megállapodtak abban, hogy a gyűjteményt oly módon fogják megszerezni, hogy utóbbiak hivatalos ügyben eljáró rendőröknek adják ki magukat.

Ennek érdekében a III. rendű terhelt rendőri láthatósági mellényeket, rendőrségi baseball sapkákat, bilincset szerzett, majd az I. rendű és II. rendű terhelt részére a fényképük felhasználásával hamis rendőrségi igazolványt készíttetett, és egy házkutatási jegyzőkönyv blankettát is beszerzett, amelyeket átadott terhelt-társainak.

2010. április 13-án 18.30-kor az I. rendű és II. rendű terhelt a sértettet a háza előtt megvárta, majd közölték vele, hogy felmerült annak a gyanúja, miszerint bűncselekményből származó értékek vannak a birtokában.

A sértett a terhelteket beengedte a lakásába, ahol a II. rendű terhelt a sértettet végigmotozta, majd a kezét hátrabilincselte. Ezt követően a terheltek felszólították, hogy mutassa meg az érmegyűjteményét, mert azt át kell nézniük. A sértett, aki abban a hiszemben volt, hogy igazi rendőrökkel van dolga, közölte, hogy a földszinti fürdőszobában lévő cirkóban van a széf kulcsa.

A terheltek a széfet kinyitották, az értékeket kipakolták és azokkal a helyszínről távoztak. A sértettet megbilincselve a helyszínen hagyták, őt másnap az ismerőse szabadította ki.

Az elsőfokú bíróság ítélete szerint a terheltek összesen 603.520.000 forint kárt okoztak, amelyből az eljárás során 61.397.000 forint a lefoglalással és kiadással megtérült.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet 5. oldal első bekezdésének

második mondata helyébe az alábbi részt illesztette.

„M. Cs. T. III. rendű vádlott ismerősei körében társakat keresett a bűncselekmény elkövetéséhez, köztük K. F-et, de ő azonnal elzárkózott és ajánlatát visszautasította. M. Cs. T. III. rendű vádlott találkozott V. Á. I. rendű és D. Sz. G. II. rendű vádlottakkal is, akiknek elmondta, hogy Budapesten lakik egy idős műgyűjtő, akihez magukat rendőrnek kiadva be kell menni és a numizmatikai gyűjteményét el kell hozni, mely tárgyak értékesítéséhez felajánlotta segítségét. M. Cs. T. III. rendű vádlott ekkor közölte azt is, hogy az elkövetéshez szükséges rendőrigazolványt, rendőrségi sapkát, láthatósági mellényt és bilincset is tud szerezni. V. Á. I. rendű és D. Sz. G. II. rendű vádlottak beleegyeztek abba, hogy a bűncselekmény elkövetik.”

A tényállás 5. oldal utolsó bekezdését annyiban helyesbítette, hogy a „vádlottak által elvitt numizmatikai gyűjtemény és egyéb értéktárgyak összértéke legalább 540.000.000 forint, a megtérült kár értéke 60.692.000 forint, a K. Cs-től lefoglalt és a sértett részére visszaadott aranyérmék értéke 3.450.000 forint”.

A jogerős ítélet ellen korábban V. Á. I. rendű terhelt védője és D. Sz. G. II. rendű terhelt, valamint védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt.

A Kúria a 2013. november 12-én kelt Bfv.III.228/2013/17. számú végzésével a megtámadott határozatokat hatályában fenntartotta.

A jogerős ítélet ellen ezúttal M. Cs. T. III. rendű terhelt védője jelentett be felülvizsgálati indítványt, a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjára hivatkozással.

A védő álláspontja szerint a III. rendű terhelt terhére a közokirat-hamisítás büntettének megállapítása
- a büntető anyagi jog szabályaiba ütközik, mert ellentétes az iratok tartalmával és a lefolytatott bizonyítás anyagával,
- a jogerős ítéletben az elkövetési érték megállapítása pedig oly mértékben magalapozatlan és hiányos, hogy ez a körülmény már önmagában felülvizsgálati ok, továbbá
- annak ellenére, hogy az I. rendű és II. rendű terhelt cselekménye rablásnak minősül, a III. rendű terhelt cselekménye - a túllépés folytán - kizárólag csalásként értékelhető.

Ez utóbbi ok kapcsán a felülvizsgálati indítvány arra is hivatkozik, hogy a másodfokú bíróság ezzel kapcsolatosan indokolási kötelezettségét sem teljesítette, amely a Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontjára figyelemmel feltétlen hatályon kívül helyezési ok.

A felülvizsgálati indítvány I. pontjában kifejtett jogi okfejtés

szerint a jogerős ítéleti tényállás azon megállapítása, miszerint „M. Cs. T. a másik két vádlottól egy-egy fényképet kért, és annak felhasználásával hamis rendőrségi igazolványt készíttetett”, és az, hogy „Mindkét vádlott nyakában rendőrségi igazolvány lógott...”, továbbá „M. Cs. T. III. r. vádlott ekkor közölte azt is, hogy az elkövetéshez szükséges rendőrigazolványt (....) is tud szerezni.”, teljes körűen iratellenes.

Ezzel kapcsolatosan részletesen idézi, majd értékeli Á. I., R. E-né és K. F. tanúvallomását, valamint a rendőri jelentések megállapításait, amelyből arra a következtetésre jutott, hogy a III. rendű terhelt nem követte el a terhére rótt közokirat-hamisítás büntettét.

Az elkövetési érték megállapításával összefüggően a felülvizsgálati indítvány II. pontjában arra hivatkozik: az oly mértékben megalapozatlan és felderítetlen, hogy a Kúria nincs abban a helyzetben, hogy a törvénynek megfelelő határozatot hozzon. Állításának alátámasztásául utal a Legfelsőbb Bíróság Bfv.III.700/1997. számú határozatára, amely szerint, ha az elkövetési érték megállapítására nem kerül sor megfelelő alapossággal, úgy a Legfelsőbb Bíróság nem tud a törvénynek megfelelő határozatot hozni, mert az elkövetési érték a minősítés és a büntetéskiszabás körében megkerülhetetlen kérdés.

Ennek körében a felülvizsgálati indítvány részletesen elemzi és értékeli a szakértői véleményeket, a szakértők módszertanát, kompetenciáját és a másodfokú bíróság eljárását, illetve megállapítását. Ez utóbbival kapcsolatosan arra a következtetésre jutott, hogy a másodfokú bíróság ez esetben sem tett eleget a törvényben előírt indokolási kötelezettségének.

A III. pontban a védő arra a jogi álláspontra helyezkedik, hogy a III. rendű terhelt bűnössége mindössze felbujtóként elkövetett csalás büntettében állapítható meg, ugyanis a szándéka nem terjedt ki arra, hogy a sértettel szemben erőszakot, élet ellen irányuló közvetlen fenyegetést alkalmazzanak, illetve, hogy védekezésre képtelen állapotba helyezték.

A védő hivatkozása szerint a felbujtás túllépésével az elsőfokú bíróság azért nem foglalkozott a jogi indokolásban, mert a terheltek bűnösségét csalás büntettében állapította meg, következésképpen a túllépés kérdése fel sem merülhetett.

Ugyanakkor a másodfokú bíróság törvénysértően felülmérlegelte az elsőfokú bíróság bizonyítási anyagát, mégpedig a nyilvános ülésen felvett bizonyítás alapján, hiszen azon az I. rendű és III. rendű terhelt és a sértett is „tett vallomást”, és azokat a bíróság értékelte.

Az indítvány IV. pontjában a védő arra hivatkozik, hogy bár az ítélet tábla a III. rendű terhelt vallomástételére és tárgyalás kitűzésére vonatkozó indítványát elutasította, a nyilvános ülésen védencét mégis kihallgatta, sőt az I. rendű terhelt is vallomást tett, amelyeket a bíróság értékelt. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság ezzel megsértette a Be. 363. § (2) bekezdés b) pontjában írt rendelkezést, amely már önmagában is felülvizsgálati okot képvisel.

Mindezek alapján a védő elsődlegesen a másodfokú ítélet megváltoztatását és a törvénynek megfelelő határozat meghozatalát, másodlagosan a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését és az ítélet tábla új eljárás lefolytatására utasítását indítványozza.

A Legfőbb Ügyészség BF.1717/2014. számú átiratában a megtámadott határozat hatályában fenntartását indítványozta.

A felülvizsgálati indítvány részben törvényben kizárt, részben pedig nem alapos.

A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amely kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében tételesen felsorolt okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ehhez képest a törvényi kereteken kívül eső anyagi vagy eljárásjogi szabálysértések valóságuk esetén sem képezhetik felülvizsgálat tárgyát.

A felülvizsgálati eljárás során a Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a bíróság jogerős határozatában megállapított tényállás az irányadó, amely sem közvetlenül, sem közvetve, a bizonyítékok felülmérlegelésével nem támadható.

Ezzel szemben a védő felülvizsgálati indítványában a jogerős ítéletben megállapított tényállás helyességét vonta kétségbe, amikor rendőri jelentésekre és tanúvallomásokra hivatkozással állította, hogy a III. rendű terhelt részéről nem történt közokirat-hamisítás.

Ez azonban eredményre nem vezethet, ugyanis az irányadó tényállás szerint „M. Cs. T. a másik két vádlottól egy-egy fényképet kért, és annak felhasználásával egy hamis rendőrigazolványt készített.” és a cselekmény elkövetésekor „mindkét vádlott nyakában rendőrségi igazolvány lógott”.

Az a jogkérdés, hogy történt-e közokirat-hamisítás vagy sem, e tényállás alapján, és nem a rendelkezésre álló bizonyítékok felülmérlegelésével kialakított védői álláspont alapján döntendő el.

Ugyanez vonatkozik a felülvizsgálati indítvány II. pontjában, az elkövetési értékkel kapcsolatosan kifejtett védői okfejtésre is.

Az elsőfokú bíróság az elkövetési értéket 603.520.000 forintban határozta meg, míg a másodfokú bíróság az iratok alapján ezt akként helyesbítette, hogy a „vádlottak által elvitt numizmatikai gyűjtemény és egyéb értéktárgyak összértéke legalább 540.000.000 forint", és a tényállás helyesbítését részletesen megindokolta.

A tényállás ezen megállapítása ugyancsak irányadó a felülvizsgálat során, és az ezzel kapcsolatos bizonyítási anyag sem mérlegelhető felül.

A felülvizsgálati eljárásban ugyanis a bíróság jogerős határozatában megállapított tényállás esetleges felderítetlensége, iratellenessége, megalapozatlansága még valósága esetén sem vizsgálható, következésképpen ezen okokra hivatkozó indítvány törvényben kizárt.

Az indokolási kötelesség felülvizsgálati eljárásra okot adó megsértéséről pedig nincs szó, ha az ügydöntő határozat(ok)ból kitűnik az eljáró bíróság(ok)nak a tényállás megállapításával összefüggő tényfeltáró és értékelő tevékenysége, továbbá az, hogy az érdemi döntésben kifejeződő jogi álláspontját - a bűnösséggel, a minősítéssel, a büntetéssel és/vagy intézkedéssel kapcsolatban - mire alapozta. A bizonyítékok értékelése körében levont következtetések helyessége, az értékelés eredménye kívül esik a feltétlen eljárási szabálysértések körén, az tartalmilag az ügydöntő határozat megalapozottságának felülvizsgálati eljárásban meg nem engedett támadása (BH 2013.10.).

Nem helytálló a védő jogi okfejtése a tekintetben sem, hogy a másodfokú bíróság a nyilvános ülésen törvénysértő módon bizonyítást vett volna fel.

A Be. 362. § (1) bekezdésére figyelemmel, a Be. 366. § (3) bekezdés szerint a fellebbezésre jogosultak a nyilvános ülésen felszólalhatnak és indítványokat terjeszthetnek elő, amely eljárásjogilag nem azonos a bizonyítás felvételével, következésképpen eljárásjogi szabálysértés - amely egyébként valósága esetén sem lenne felülvizsgálati ok - e tekintetben sem volt megállapítható.

A felülvizsgálati indítvány III. pontjában kifejtett védői okfejtés sem alapos.

A védő hivatkozása szerint a III. rendű terhelt rábírása erőszakot vagy fenyegetést, illetve védekezésre képtelen állapotba helyezést

nem tartalmazott, ehhez képest az I. rendű és II. rendű terhelt túllépést követett el. Márpedig a felbujtó a minőségi túllépésért nem vonható felelősségre.

Kétségtelen, hogy a bírói gyakorlat és a jogtudomány következetesnek mondható álláspontja szerint a felbujtó nem felel az ún. minőségi (kvalitatív) túllépésért, tehát azért, ha a tettes a felhívásban szereplő bűncselekményhez képest más, súlyosabb bűncselekményt valósít meg.

A mennyiségi (kvantitatív) túllépés esetében viszont a tettes a felhívásban szereplő bűncselekmény súlyosabban minősülő esetét valósítja meg.

A konkrét ügyben azonban erről szó sem lehet, ugyanis a terhelt-társak részéről nem történt sem mennyiségi, sem minőségi túllépés.

A másodfokú bíróság által kiegészített, illetve pontosított tényállás szerint „M. Cs. T. III. rendű vádlott ekkor közölte, hogy a gyűjteményt el kell hozni, s azt is, hogy az elkövetéshez szükséges rendőrigazolványt, rendőrségi sapkát, láthatósági mellényt és bilincset is tud szerezni”.

E tényekből arra kell következtetést vonni, hogy amikor a III. rendű terhelt „az elkövetéshez szükséges” bilincset átadta terhelt-társainak, messzemenően tisztában volt azzal, hogy használatára sor fog kerülni, amely meg is történt.

Összességében a terheltek úgy valósították meg a bűncselekményt, ahogy azt előzetesen eltervezték, következésképpen sem mennyiségi, sem minőségi túllépés nem történt.

Erre figyelemmel tehát az ítélőtábla a büntető anyagi jog szabályainak helyes alkalmazásával állapította meg a III. rendű terhelt bűnösségét a rablás büntetében, amelyet felbujtói minőségben valósított meg.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan, az indítványban nem kifogásolt eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálatra nem látott törvényes lehetőséget, ezért a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságára, valamint az indítvány megismétlésének tilalmára vonatkozó figyelmeztetés a Be. 3. §-ának (4) bekezdésén, illetve a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontján, továbbá a Be. 418. § (3) bekezdésén és a 421. § (2) és (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2015. február 17.

Dr. Akác József s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Zoltán s.k. előadó
bíró, Dr. Kónya István s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

írnok

BÉ